

**قانون موافقتنامه انتقال محکومین به حبس بین دولت جمهوری اسلامی
ایران و دولت جمهوری اسلامی پاکستان
مصوب ۱۳۹۴/۱۲/۸**

درباره‌ی قانون

«لایحه موافقتنامه انتقال محکومین به حبس بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری اسلامی پاکستان» بنا به پیشنهاد وزارت دادگستری در جلسه‌ی مورخ ۱۳۹۳/۸/۱۴ هیئت وزیران به تصویب رسید و برای طی تشریفات قانونی به مجلس شورای اسلامی ارسال شد. در مقدمه‌ی توجیهی این لایحه آمده است: نظر به لزوم استقرار روشمند همکاری‌های قضایی بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری اسلامی پاکستان و با توجه به آثار مثبت ناشی از اتخاذ تدابیر و ایجاد بسترهای مناسب قانونی برای اتباع دو دولت و در راستای زمینه‌سازی برای گسترش مناسبات دو کشور و ارتقای سطح همکاری دوجانبه و تحکیم مناسبات میان آنها، این لایحه برای طی تشریفات قانونی تقدیم می‌شود.

مجلس شورای اسلامی در تاریخ ۱۳۹۳/۱۰/۱۷ این لایحه را جهت بررسی به کمیسیون قضایی و حقوقی مجلس به عنوان کمیسیون اصلی ارسال کرد که کمیسیون مذکور با الحاق یک تبصره، این لایحه را در جلسه‌ی مورخ ۱۳۹۴/۲/۲۰ به تصویب رساند و گزارش آن را به مجلس ارائه کرد. این لایحه در تاریخ ۱۳۹۴/۹/۲۹ در صحن علنی مجلس مطرح شد و با اصلاحاتی به تصویب نمایندگان رسید و برای طی روند قانونی مذکور در اصل (۹۴) قانون اساسی، به موجب نامه‌ی شماره ۵۴۳/۷۲۱۵۲ مورخ ۱۳۹۴/۱۰/۶ به شورای نگهبان ارسال شد. شورای نگهبان با تشکیل جلسه در تاریخ ۱۳۹۴/۱۰/۲۳، اطلاع برخی از مواد این مصوبه را مغایر با موازین شرع دانست و نظر خود در این خصوص را طی نامه‌ی شماره ۹۴/۱۰۲/۵۰۴۵ مورخ ۱۳۹۴/۱۰/۲۳ به مجلس شورای اسلامی اعلام کرد. پس از آن، رفع ایراد شورای نگهبان در دستور کار مجلس قرار گرفت، لیکن نمایندگان مجلس با اصرار بر مصوبه‌ی پیشین خویش در جلسه‌ی علنی مورخ ۱۳۹۴/۱۱/۱۱، طبق اصل (۱۱۲) قانون اساسی، این مصوبه را طی نامه‌ی شماره ۵۴۳/۸۲۸۲۸ مورخ ۱۳۹۴/۱۱/۱۴ برای رفع اختلاف به مجمع تشخیص مصلحت نظام ارسال کردند. این موافقتنامه در جلسه‌ی مورخ ۱۳۹۴/۱۲/۸ مجمع تشخیص مصلحت نظام مطرح شد و نظر مجلس عیناً مورد تأیید قرار گرفت. نظر مجمع در این خصوص، طی نامه‌ی شماره ۸۹۴۰۱/۰۱۰۱ مورخ ۱۳۹۴/۱۲/۱۳ برای طی مراحل قانونی به مجلس شورای اسلامی ابلاغ شد.

تاریخ مصوبه مجلس شورای اسلامی: ۱۳۹۴/۹/۲۹ (مرحله نخست)

تاریخ بررسی در شورای نگهبان: ۱۳۹۴/۱۰/۲۳

ماده واحده- موافقتنامه انتقال محکومین به حبس بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری اسلامی پاکستان، مشتمل بر نوزده ماده به شرح پیوست، تصویب و اجازه مبادله اسناد آن داده می‌شود.

تبصره- رعایت اصل یکصد و سی و نهم (۱۳۹) و اصل هفتاد و هفتم (۷۷) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران در اجرای مواد (۱۷)، (۱۸) و (۱۹) این موافقتنامه^۱ الزامی است.

بسم الله الرحمن الرحيم

موافقتنامه انتقال محکومین بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری اسلامی پاکستان

...

ماده ۸- آیین‌های اجرای محکومیت

- ۱- مرجع دولت دریافت‌کننده بی‌درنگ از طریق صدور دستوری طبق مفاد قوانین کشور خود و این موافقتنامه، محکومیت را اجراء یا اجرای آن را ادامه خواهد داد. مرجع مزبور به مدت باقیمانده از محکومیت یا میزان محرومیت از آزادی پایبند خواهد بود و محکومیت یا محرومیت از آزادی را به جزای نقدی تبدیل نخواهد نمود.
- ۲- در صورت تدوام اجراء حکم، دولت دریافت‌کننده به ماهیت حقوقی و مدت

۱. مواد (۱۷)، (۱۸) و (۱۹) لایحه موافقتنامه انتقال محکومین بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری اسلامی پاکستان، مصوب ۱۳۹۴/۹/۲۹ مجلس شورای اسلامی: «ماده ۱۷- اختلافات هرگونه اختلاف درباره تفسیر و اعمال این موافقتنامه از طریق مذاکره بین طرف‌ها از طریق مجاری دیپلماتیک حل و فصل خواهد شد.

ماده ۱۸- اصلاح موافقتنامه
این موافقتنامه تنها از طریق اعلام رضایت کتبی طرف‌ها قابل اصلاح خواهد بود. هرگونه اصلاح با رعایت مفاد ماده (۱۹) این موافقتنامه لازم‌الاجراء خواهد شد.

ماده ۱۹- مقررات پایانی
۱- هر یک از طرف‌ها، طرف دیگر را از پایان یافتن رویه‌های داخلی مربوط به قانون اساسی و قانونی خود که برای لازم‌الاجراء شدن این موافقتنامه ضروری است آگاه خواهد نمود. این موافقتنامه در تاریخ دریافت آخرین اطلاعیه لازم‌الاجراء خواهد گردید.

۲- هر یک از طرف‌ها می‌تواند از طریق اعلان کتبی به طرف دیگر به این موافقتنامه خاتمه دهد. خاتمه موافقتنامه با پایان یافتن شش ماه از تاریخ دریافت اعلان مزبور، نافذ خواهد شد.

۳- در صورت خاتمه موافقتنامه، مفاد آن نسبت به اجراء محکومیت محکومینی که بر اساس این موافقتنامه، پیش از تاریخ نافذ شدن خاتمه آن منتقل شده‌اند همچنان اعمال خواهد گردید.»

محکومیت همان‌گونه که توسط دولت انتقال‌دهنده تعیین گردیده است، متعهد خواهد بود.

۳- چنانچه محکومیت به دلیل ماهیت یا مدت آن، با قوانین دولت دریافت‌کننده سازگار نباشد یا قوانین آن چنین الزام نماید، طرف مزبور می‌تواند از طریق دستور دادگاه، محکومیت را چنان تغییر دهد که با آن قوانین سازگاری یابد. طرف مذکور محکومیت صادره در دولت انتقال‌دهنده را از نظر ماهیت یا مدت آن تشدید نخواهد کرد و از حداکثر مقرر در قانون دولت دریافت‌کننده نیز فراتر نخواهد رفت.

ماده ۹- عفو و تخفیف

هر یک از طرف‌ها می‌تواند طبق قوانین خود نسبت به حکم، عفو و تخفیف اعطاء نماید.

...

دیدگاه مغایرت

الف) با توجه به اینکه احکام صادره از دادگاه‌های کشور پاکستان بر اساس موازین شرعی نیست، حکم بند (۱) این ماده مبنی بر الزام کشور ایران به اجرای حکم دادگاه‌های آن کشور پس از دریافت محکوم، مستلزم تأیید صحت قوانین و صحت آیین دادرسی قوه قضائیه آن کشور است؛ لذا این ماده و به تبع آن، این مصوبه مغایر با موازین شرعی است.

ب) با عنایت به اینکه در بند (۳) ماده (۸) این موافقتنامه، اطلاق حکم به تغییر دادن محکومیت صادره، شامل تغییر حکم صادرشده توسط دادگاه‌های جمهوری اسلامی ایران نیز می‌شود، این بند مغایر با موازین شرعی است.

ج) با عنایت به اینکه در ماده (۹) این موافقتنامه، اطلاق اعطای عفو و تخفیف محکوم، شامل عفو کردن کسی که طبق دادگاه‌های جمهوری اسلامی ایران محکوم شده و حکم وی مطابق با موازین قضاء شرعی قابل عفو نیست نیز می‌شود، اطلاق این ماده مغایر با موازین شرعی است.

نظر شورای نگهبان

همان‌گونه که در موافقتنامه‌های مشابه اظهار نظر شده است این لایحه از این جهت که اطلاق برخی از مواد آن از جمله بند (۳) ماده (۸) و ماده (۹)، اعمال مقررات غیر منطبق با موازین شرعی دولت طرف متعاقد را لازم‌الاجراء دانسته و نیز بعضی مواد آن مستلزم تأیید صحت قوانین و صحت آیین دادرسی قوه قضائیه کشور پاکستان و نیز ارجاع کارهای قضایی به دادگاه‌های کشور طرف متعاقد می‌باشد که خود موجب اثر دادن بر احکامی است که در آن دادگاه‌ها ولو بر خلاف ضوابط اسلامی صادر می‌گردد، خلاف موازین شرع شناخته شد.

تذکر: با توجه به عنوان لایحه در ماده واحده، کلمه «به حبس» از عنوان موافقتنامه حذف شده

که باید اصلاح گردد و الا اشکال دارد.

تاریخ مصوبه مجلس شورای اسلامی: ۱۳۹۴/۱۱/۱۱ (مرحله دوم) - مصوبه اصراری ماده واحده - موافقتنامه انتقال محکومین به حبس بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری اسلامی پاکستان، مشتمل بر نوزده ماده به شرح پیوست، تصویب و اجازه مبادله اسناد آن داده می‌شود.

تبصره - رعایت اصل یکصد و سی و نهم (۱۳۹) و اصل هفتاد و هفتم (۷۷) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران در اجرای مواد (۱۷)، (۱۸) و (۱۹) این موافقتنامه الزامی است.

بسم الله الرحمن الرحيم

موافقتنامه انتقال محکومین به حبس بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری اسلامی پاکستان

...

ماده ۸- آیین‌های اجرای محکومیت

۱- مرجع دولت دریافت‌کننده بی‌درنگ از طریق صدور دستوری طبق مفاد قوانین کشور خود و این موافقتنامه، محکومیت را اجراء یا اجرای آن را ادامه خواهد داد. مرجع مزبور به مدت باقیمانده از محکومیت یا میزان محرومیت از آزادی پایبند خواهد بود و محکومیت یا محرومیت از آزادی را به جزای نقدی تبدیل نخواهد نمود.

۲- در صورت تداوم اجرای حکم، دولت دریافت‌کننده به ماهیت حقوقی و مدت محکومیت همان‌گونه که توسط دولت انتقال‌دهنده تعیین گردیده است، متعهد خواهد بود.

۳- چنانچه محکومیت به دلیل ماهیت یا مدت آن، با قوانین دولت دریافت‌کننده سازگار نباشد یا قوانین آن چنین الزام نماید، طرف مزبور می‌تواند از طریق دستور دادگاه، محکومیت را چنان تغییر دهد که با آن قوانین سازگاری یابد. طرف مذکور محکومیت صادره در دولت انتقال‌دهنده را از نظر ماهیت یا مدت آن تشدید نخواهد کرد و از حداکثر مقرر در قانون دولت دریافت‌کننده نیز فراتر نخواهد رفت.

ماده ۹- عفو و تخفیف

هر یک از طرف‌ها می‌تواند طبق قوانین خود نسبت به حکم، عفو و تخفیف اعطاء نماید.

...

سرانجام مصوبه

* با توجه به اصرار مجلس شورای اسلامی نسبت به مصوبه‌ی خویش در خصوص موافقتنامه‌ی فوق، این مصوبه طبق اصل (۱۱۲) قانون اساسی، بر اساس تصمیم جلسه علنی مورخ ۱۳۹۴/۱۱/۱۱ برای رفع اختلاف به مجمع تشخیص مصلحت نظام ارسال شد.^۱ این موافقتنامه در جلسه‌ی مورخ ۱۳۹۴/۱۲/۸ مجمع تشخیص مصلحت نظام مورد بررسی قرار گرفت و «مصوبه‌ی مجلس عیناً مورد تأیید قرار گرفت» و نظر مجمع در این خصوص، جهت طی مراحل قانونی به مجلس شورای اسلامی ابلاغ شد.^۲

۱. طی نامه‌ی شماره ۵۴۳/۸۲۸۲۸ مورخ ۱۳۹۴/۱۱/۱۴ رئیس مجلس شورای اسلامی، خطاب به رئیس مجمع تشخیص مصلحت نظام.

۲. مندرج در نامه‌ی شماره ۸۹۴۰۱/۰۱۰۱ مورخ ۱۳۹۴/۱۲/۱۳ رئیس مجمع تشخیص مصلحت نظام، خطاب به رئیس مجلس شورای اسلامی.